

Miljøhemming ved allergi

Miljøhemming er tilstander med overfølsomhet for noe i miljøet som fører til så uttalt sykdom og plager at miljøet blir utilgjengelig. Den berørte personen kan ikke holde seg frisk og i stand til å fungere normalt i vanlige miljøer som inneholder det som vedkommende ikke tåler. Hun eller han må holde seg unna slike miljøer. Slik er miljøhemming en spesiell funksjonshemming på like linje med bl.a. forflytnings-/bevegelseshemming.

Både myndigheter og det enkelte individ må tilstrebe best mulig likestilling og fremme likeverd og tilgjengelighet for alle funksjonshemmede. (**Lov og forskrift om integrering og likeverd**, Norges offentlige utredninger NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet Norges offentlige utredninger NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet). Forskriften inneholder noen muligheter for dispensasjoner overfor miljøhemming der hvor omkostningene blir for store. Det forutsetter kunnskap, forståelse og at man viser omtanke og hensyn der lover og forskrifter ikke strekker til.

Miljøhemming forekommer hos noen med spesielle allergiske sykdommer og hos noen med uttalt hyperreaktivitet som ved astma. Disse tilstandene har godkjente medisinske diagnoser. Miljøhemming er i tillegg vanlig ved kjemisk miljøintoleranse (se egen brosjyre); denne formen er foreløpig ikke godkjent som medisinsk diagnose i Norge. Dette er spesielle tilstander som er lite kjent og påaktet og som derfor er gitt grundig omtale i boken "[Miljøhemming – en skjult funksjonshemming](#)".

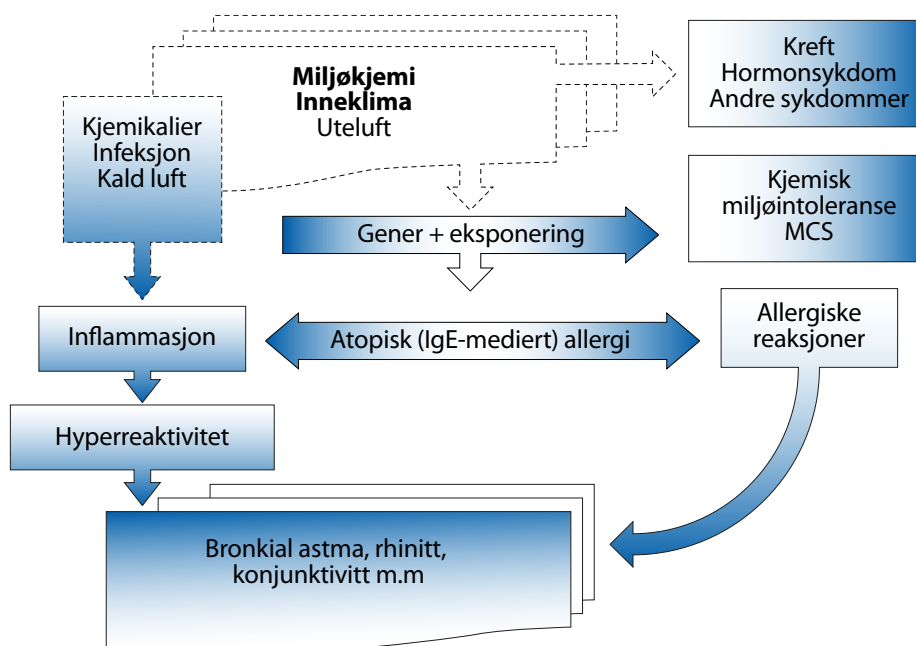
Funksjonshemmingen finnes i forskjellige varianter og grader. Den kan skyldes noe som pustes inn og evt. noe i mat, drikke og medisiner. I tillegg opptrer miljøhemming ved "el-intoleranse", som ikke omtales nærmere her.

Ikke pasient, men *risikant*

Miljøhemming er situasjonsbetinget. I miljøer som ikke inneholder noe av det som ikke tåles, er den berørte frisk. Derfor brukes betegnelsen risikant.

Allergier med miljøhemming

Allergi er en immunologisk reaksjonsmåte i forhold til kost og miljø der eksponering kan gi sykdom. De fleste med allergi og allergiske sykdommer klarer seg bra i alle miljøer takket være riktig bruk av moderne medisiner og behandlingstilbud.

Bare relativt få allergikere er miljøhemmet av betydning og vanligvis på grunn av atopisk allergi. Noen er miljøhemmet pga. spesielle allergier som bl.a. mot giften i **vepse- og bistikk**, og noen fordi de er ekstremt allergiske ("**hyperallergiske**"). Allergien kan da bety miljøhemming hele året eller være sesongavhengig.

Ofte spiller ikke-allergiske forhold en rolle i tillegg som for eksempel ved samtidig infeksjon eller hvis en utsettes for tobakksrøyk eller mye støv.

"Hyperallergi"

Ved hyperallergi skal det så lite til av allergenkilden at det kan være vanskelig å forstå for uinnvidde. Farlig reaksjon kan bli utløst av utrolig lave konsentrasjoner av aktuelle allergenkilder. Systematisk forskning har vist at dette dreier seg om reelle immunologiske reaksjoner som setter i gang kaskader av ukontrollert kjemi i kroppen.

Risiko og risikomiljøer

Mat, drikke, godterier, medisiner

Den vanligste årsaken til alvorlige allergiske reaksjoner for hyperallergikere - og særlig barn - er skjulte spormengder av nøtter, mandler, peanøtter og nøtteolje eller liknende i godteposer og matvarer. Spormengder av egg eller melk kan også utløse alvorlige allergiske reaksjoner. Det kan også skje når matlaging eller måltider trekker med seg spormengder fra tidligere søl på underlaget.

Matos og matlukt

Mange med hyperallergi mot enkelte matvarer risikerer alvorlige reaksjoner når luften som pustes inn, er forurenset fra tilberedning av den aktuelle matvaren. Siden dette er noe som skjer svært ofte i åpne kjøpesentre, kafeer, restauranter, kantiner og i forsamlingshus med servering kan slike steder være utilgjengelige og "forbudte" områder for noen.

Mest fryktet er **allergisk sjokk** (anafylaksi). Det kan utvikle seg i løpet av sekunder med flere symptomer samtidig, føre til blodtrycksfall og bevisstløshet og noen ganger ende fatalt i løpet av noen få minutter.

Fryktet og farlig er også strupehevelse (**larynksødem**) der innsiden i strupen med stemmebånd kan hovne så mye opp at det stenger helt. Dette kan også opptre som eneste symptom. Begynnende larynksødem må behandles raskt med medisin for nødhjelp.

Komplikasjoner

Allergiske reaksjoner i slimhinnene fører til en egen form for betennelse, såkalt allergisk inflammasjon. Inflammasjonen ledsages ofte av overirritabilitet i slimhinnene, **hyperreaktivitet**. Dette kan gi astma og slimhinnereaksjoner på en rekke uspesifikke luftforurensninger (irritanter). Slik hyperreaktivitet opptrer også uten allergi - avhengig av arvelig disposisjon og miljøforhold.

Selv milde og relativt moderate former for allergi kan gi uttalte plager som påvirker den enkeltes livskvalitet. Eksempler på dette er uutholdelig kløe som kan gi mange søvnløse netter og konsentrasjonsvansker.

Allergiske reaksjoner ledsages også ofte av tilleggsplager som hodepine og sterke magesmerter. De fleste av oss ville nok holde seg unna steder og situasjoner som kan sette i gang slike plager. Slik kan også vanlige allergier bety en ikke ubetydelig grad av miljøhemming.

Behandlingsmuligheter

og anbefalte tiltak

Allergier og hyperallergier kan hjelpes helt eller et godt stykke på vei med individuelt tilpassede tiltak og medisiner. Konsulter fastlegen og evt. allergispesialist som fastlegen samarbeider med.

Mer informasjon

Diskriminerings- og likestillingsloven kan lastes ned fra www.lovdata.no

NOU 2005: 8 Likeverd og tilgjengelighet kan bestilles gjennom lokal bokhandel eller fra Fagbokforlaget, telefon 55 38 88 38 Den kan også lastes ned fra www.regjeringen.no

De ulike formene for miljøhemming og tiltak for tilrettelegging av miljø for miljøhemmede er omtalt i egen brosjyre om "Miljøhemming ved hyperreaktivitet og astma" og i brosjyren om "Miljøhemming ved kjemisk miljøintoleranse".

Miljøintoleranse er grundig beskrevet i boken "Miljø-hemming; en skjult funksjonshemming" av Kjell Aas. Boken er fritt tilgjengelig på nettet og foreligger også i trykket versjon (ISBN 978-82-300-0835-5). Astma- og Allergiforbundet har gitt ut en rekke brosjyrer om allergi og astma som kan lastes ned på www.naaf.no. Noen brosjyrer finnes på flere språk for innvandrere.

Astma- og allergiforbundet har en åpen rådgivningstelefon (Tel: 23 35 35 35) og besvarer også spørsmål via e-post: raadgivning@naaf.no. Medlemmer kan finne mye nyttig informasjon i forbundets medlemsavis eller gjennom forbundets fylkeslag. De kan også bruke spørrekassen i www.allergiviten.no

Brukere av internett kan finne mye nyttig informasjon på nettsidene:

www.helsebiblioteket.no

www.naaf.no

www.allergiviten.no

www.inneklima.com

www.innemiljo.net